

Tumori žlijezda slinovnica (SGTs)

(Salivary Gland Tumors)

Što je tumor žlijezde slinovnice (SGT)?

Žlijezde slinovnice obuhvaćaju nekoliko malih organa u blizini ili unutar usne šupljine koji luče slinu. Parotidna žlijezda je najveća žlijezda slinovnica. Smještena je ispred uške i najčešće je sjelo SGT.

U žlijezdama slinovnicama može nastati nekoliko vrsta tumora iz žljezdanih stanica. Benigni tumori se nazivaju adenomi i ograničeni su na žlijezde slinovnice. Maligni tumori su karcinomi i vrlo rijetko se šire izvan žlijezda slinovnica.

U male djece se također mogu pojaviti vaskularni tumori poput hemangioma i limfangioma. Naposljetku, nekoliko drugih malignih tumora može nastati ili se proširiti u žlijezde slinovnice te ih treba razmotriti u diferencijalnoj dijagnozi.

Tko obolijeva od SGT i zašto?

SGT se mogu pojaviti u svim dobnim skupinama. Najčešći su kod odraslih bolesnika. Nejasno je zašto nastaju kod djece/adolescenata.

Postoji li za braću/sestre rizik obolijevanja od ovog ili drugih vrsta tumora?

U pravilu ne postoji.

Da li su svi SGTs jednaki?

Postoje različite vrste SGT. Za razlikovanje pojedinih vrsta je potrebna patohistološka analiza nakon odstranjenja tumora.

Koji su karakteristični simptomi i znaci SGT?

Tipična prezentacija SGT je bezbolna oteklina. Tumori parotidne žlijezde se mogu pojaviti kao otekline ispred uške. Obzirom da lični živac prolazi kroz parotidnu žlijezdu, parotidni tumori mogu uzrokovati paralizu ovog živca; osmijeh postaje asimetričan ili dijete može imati poteškoće sa zatvaranjem očnih kapaka. Ako je tumor u submandibularnoj ili u manjim žlijezdama, dijete može imati poteškoće s gutanjem.

Koje su pretrage potrebne kod djeteta sa SGT?

Ultrazvučni pregled je primarna pretraga. Indicirana je MR (magnetska rezonancija) glave i vrata, koja omogućuje procjenu dubljih dijelova žlijezda slinovnica te preostalih dijelova glave i vrata.

Ako je dijagnosticiran maligni tumor, radi određivanja proširenosti je potrebno učiniti druge slikovne pretrage poput rendgena prsnog koša.

Postoje li različiti stadiji bolesti?

Postoje. Većina tumora je ograničena na žlijezde slinovnice. Međutim, karcinomi mogu metastazirati u regionalne limfne čvorove vrata, a vrlo rijetko u pluća ili druge organe.

Kako se SGTs liječe?

SGT treba u potpunosti kirurški odstraniti. Svi adenomi i većina karcinoma ne zahtijevaju dodatnu terapiju.

Kod nekih parotidnih tumora blizina ličnog živca može otežati potpuno kirurško odstranjenje tumora. Ako je situacija upitna, bolje je pošteno odstraniti tumor i poštediti lični živac do prispjeća patohistološke dijagnoze. U slučaju malignog tumora treba razmotriti novu operaciju, a može biti potrebno odstraniti i limfne čvorova na vratu (disekcija vrata) radi uklanjanja metastaza. Ako su prisutne metastaze u limfnim čvorovima, potrebno je razmotriti zračenje ovog područja.

Kakvi su rezultati liječenja?

Prognoza SGT je vrlo dobra. Ipak, i adenomi i karcinomi se mogu ponovno pojaviti, uglavnom nakon nepotpunog odstranjenja. U većini slučajeva je potrebno ponovno kirurško odstranjenje, a u slučaju druge nepotpune operacije može biti potrebna dodatna terapija poput zračenja.

Koja se istraživanja provode za SGTs?

Centralno prikupljanje kliničkih podataka te nacionalne i međunarodne analize bolesnika sa SGT su omogućili razvoj strategije liječenja prilagođenog grupama rizika. Ovim je prognoza bolesti dodatno poboljšana. Bolesnici visokog rizika mogu biti identificirani, a bolesnici niskog rizika mogu biti pošteđeni nepotrebne radioterapije ili kemoterapije.

Što čini EXPeRT za djecu sa SGTs?

Trenutno, EXPeRT provodi veliku međunarodnu analizu na otprilike 200 bolesnika sa SGTs liječenih u Francuskoj, Italiji, Poljskoj i Velikoj Britaniji. Iskustva iz ove i prethodnih nacionalnih analiza čine osnovu spomenutih preporuka.

Glavni ciljevi EXPeRT grupe za pedijatrijske bolesnike sa SGTs uključuju:

- prikupljanje podataka o bolesnicima iz svih europskih zemalja
- razvoj i distribuciju dijagnostičkih i terapijskih preporuka
- savjetovanje terapijskih centara
- uspostavu mreže suradnje s drugim međunarodnim stručnjacima
- potporu genetičkim/biološkim projektima

Acknowledgments: this document has been prepared by EXPeRT members. The translation has been created with the help of Dr. Jelena Roganovic.